

Список використаних джерел:

1. Петрух О. А. Інноваційний розвиток сфери охорони здоров'я України. Економіка та держава. 2018. Вип. 10. С. 81–83.
2. Свінціцький А.С., Висоцька О.І. Актуальні питання щодо впровадження медичних інноваційних технологій у закладах охорони здоров'я. *Практикуючий лікар*. 2015. №1. С. 7–14.
3. Литвинова О. Інновації в управлінні охороною здоров'я – боротьба чи єдність протиріч? URL: <https://www.vz.kiev.ua/innovatsiyi-v-upravlinni-ohoronoyu-zdorov-ya-borotba-chy-yednist-protyrich/>
4. Данько В. В. Удосконалення системи управління закладами охорони здоров'я на інноваційних засадах. Вчені записки *Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія : Економіка і управління*. 2019. Т. 30(69). № 2. С. 102–110.
5. Петрух О.А., Юринець З.В. Напрями державного регулювання інноваційного розвитку сфери охорони здоров'я України. *Інвестиції: практика та досвід*. 2018. Вип. 21. С. 83–86.

Дердзяк Андрій Васильович

Головний спеціаліст відділу паспортизації управління з питань ідентифікації та паспортизації ГУ ДМС у Львівській області

МОНІТОРИНГ СЕРЕДОВИЩА РОЗВИТКУ МІГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

Дослідження проблем нових ризиків, міграції населення, загроз і викликів, пов'язаних з цими процесами, в умовах високої конкуренції і глобалізації на ринках праці підтверджують кореляційний зв'язок міграції з соціально-економічним середовищем на регіональному та національному рівнях. Для країн із дефіцитом пропозиції на національному ринку праці, є імміграція (ефект заміщення). Таким чином соціально-економічне середовище країн-донорів людських ресурсів спонукає виштовхування населення за кордон. Зовнішня

міграція та трудова еміграція певною мірою покладається на результати аналізу певних чинників середовища міграції, які або пришвидшують, або навпаки, сповільнюють ці процеси.

Існує багато теорій, які пояснюють вплив різних чинників на структуру міграційних процесів, описують мімезис в системі “середовище - міграція”, розглядаючи міграційну активність населення в контексті чинників і умов мезо-, макро-, та мікрорівня. Теорії трудової міграції, побудовані на характеристиках розвитку ринків праці, матеріальному забезпеченні населення у різних країнах та диференціації у доходах.

Найпоширенішою міграційною теорією моніторингу середовища розвитку міграційних процесів можна вважати “push-pull” (теорія чинників “притягання - виштовхування”), яку першим розвинув Е. Равенштейн у праці про закони міграції населення в 1885 р. [1]. Актуальність теорії з часом лише посилювалась завдяки великій кількості послідовників (Е. Лі, В. Тоблер, Н. Паркінс, Г. Доріго, та ін.). Основні положення теорії Равенштейна стосуються причин міграції населення та розділення умов на зовнішні (притягання) та внутрішні (виштовхування) чинники. Науковець розглядав дані чинники проводячи порівняння між країнами з різними рівнями соціально-економічного розвитку. Він дійшов до висновку, що у країнах з меншим рівнем розвитку, середовище переважно налаштоване до виштовхування населення за кордон, тоді як у країнах з вищим рівнем розвитку переважає сприятливі соціально-економічні умови, які є привабливими для мігрантів [1, с. 199].

Без дослідження середовища розвитку міграційних процесів неможливо визначити основні фактори міграції, які:

- 1) пов'язуються з країною походження, включно з політичними конфліктами і нестабільністю, відсутністю економічних можливостей та доступу до ресурсів (push-фактори);

2) пов'язуються з країною призначення, сфери зайнятості (потреба у робочих кадрах та освічених працівниках, рівень оплати праці), соціальної, інфраструктурної систем та медико-демографічної (pull-фактори);

3) сприяють або обмежують міграцію (імміграційна й еміграційна політики, соціальний капітал, транспортне забезпечення, економічні зв'язки, у тому числі соціальні, культурні, торговельні, інвестиційні) [2].

В основі концептуальної моделі середовища міграції В. Зелінкського - особистісні вподобання населення, серед яких удосконалення економічної системи є основним фактором прийняття позитивних міграційних рішень [3]. У цьому контексті, особливе значення для аналізування економічних ефектів середовища розвитку міграційних процесів має методичний підхід Л. Хантер [4], на відміну від інших науковців, провів розрахунки щодо ефективності формування сприятливого соціально-економічного середовища та ризику міграції на мікроекономічному рівні. Дана методика зосереджена на людському капіталі та передбачає визначення міграційних вигод, витрат та міграційних трансфертів.

Багато науковців, які аналізували вплив факторів середовища, наголошують на різній силі виштовхування населення за кордон. М. Лендсмен і С. Лейтнер [5] вивчали зміни на ринках праці країн ЄС та масштаби міжнародної трудової міграції у межах ЄС. Вчені виокремили основні фактори притягання та виштовхування: зайнятість населення, різниця у рівнях оплати праці, продуктивність праці.

Е. Лібанова [6], у своїх працях наголошує на соціально-економічній природі зовнішньої трудової міграції з України. Вчена робить акцент на значній різниці у доходах українського населення та за кордоном, але водночас зазначає, що для припинення міграційних процесів, одного лише підвищення рівня оплати праці недостатньо, оскільки, насамперед, потрібна збалансована комплексна міграційна політика держави.

Соціально-економічний розвиток території водночас є як причиною, так і наслідком міграції. Адже, критичне відхилення за ключовими макроекономічними та соціальними характеристиками, підштовхує населення до трудової, а згодом і стаціонарної міграції. Збільшення зовнішньої міграції стає причиною загострення певних соціальних проблем, а також погіршує трудоресурсний потенціалу розвитку територій.

Модель середовища розвитку міграційних процесів в умовах соціально-економічної нестабільності варто формувати на базі зростання потенціалу економічної безпеки та інтелектуально-кадрового потенціалу. Оцінки середовища розвитку міграційних процесів повинні описувати не лише притягання іммігрантів до країн призначення та рівні виштовхування населення за кордон, а також визначати найбільш дієву силу стримання освітньої та трудової міграції. Якщо національна економіка буде розвиватися на високому рівні, то це дасть змогу забезпечити незначні обсяги міграції населення.

Список використаних джерел:

1. Ravenstein E. The Laws of Migration. Journal of the Royal Statistical Society. 1885. №46. P. 167-235.
2. Black R. Environmental refugees: Myth or reality? Geneva: United Nations High Commissioner for Refugees (UNHCR), 2001. Working Paper 34.
3. Zelinsky W. The hypothesis of the mobility transition. Geographical Review. 1971. 61. P. 219-249.
4. Hunter L. M. Migration and environmental hazards. Population and Environment. 2005. 26(4). P. 273-302.
5. Zelinsky W. The hypothesis of the mobility transition. Geographical Review. 1971. 61. P. 219-249.
6. Libanova E. Labour migration from Ukraine: key features, drivers and impact. Economics and Sociology. 2019. 12(1). P. 313--328. DOI: 10.14254/2071-789X.2019/12-1/19.